

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ในประเทศไทย¹

กนกวรรณ รุ่งรังษี²

พรชนิตว์ ลีนาราช³

(วันที่รับ: 20 พ.ค. 2566; วันที่แก้ไขเสร็จ: 21 มิ.ย. 2566; วันที่ตอบรับ: 21 มิ.ย. 2566)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ความสำคัญด้านสมรรถนะ ประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณรวบรวมข้อมูลประชากรในการศึกษาครั้งนี้จึงได้แก่ ห้องสมุดทางด้านการแพทย์ในประเทศไทย จำนวน 94 แห่ง รวบรวมแบบสอบถามได้จำนวน 86 แห่ง (ร้อยละ 80.84) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษาความเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ พบว่าในภาพรวมให้ความสำคัญกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ด้านการแพทย์อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.85$) เมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่า ทั้ง 4 กลุ่มให้ความสำคัญกับสมรรถนะทั้ง 3 ด้านในระดับมาก ซึ่งพบว่า ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลได้ค่าเฉลี่ยสูงสุดระดับมาก ($\mu=4.33$) รองลงมาคือ ด้านทักษะค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.83$) และอันดับสาม คือ ด้านความรู้ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความรู้ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.62$) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.99$) รองลงมาคือ ด้านงานเทคนิค ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.90$) และอันดับถัดมาคือ ด้านการบริหาร การวางแผน และนโยบาย ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.73$)

ด้านทักษะ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.83$) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านการสื่อสาร ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.97$) รองลงมาคือ ด้านคอมพิวเตอร์และ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทหาบัณฑิต เรื่อง สมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ในประเทศไทย

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 3.90$) และอันดับถัดมาคือ ด้านการเป็นภาวะผู้นำ ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 3.88$)

ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านความซื่อสัตย์ และการยึดมั่นในความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 4.49$) รองลงมาคือ ด้านทัศนคติเชิงบวก ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$) และอันดับถัดมาคือ ด้านการเปิดรับแนวคิดใหม่และความคิดเห็นของผู้อื่น ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$)

คำสำคัญ : สมรรถนะ บรรณารักษ์ด้านการแพทย์ หอสมุดด้านการแพทย์

Core Competencies for Medical Librarians in Thailand⁴

Kanokwan Rongrunsee⁵

Pornchanit Leenaraj⁶

(Received: May 20, 2023; Revised: June 21, 2023; Accepted: June 21, 2023)

Abstract

The purpose of the research was to study the importance of competence, knowledge, skills, and personal characteristics of medical librarians. The researchers used quantitative research methods to collect data. The population in this study consisted of 94 medical libraries in Thailand, and questionnaires were collected from 86 of them (80.84%). The researchers used a questionnaire as the data collection tool and employed statistics such as percentage, mean (μ) and standard deviation. for data analysis.

The results of the study indicated that the overall importance of the competency of medical librarians was at a high level ($\mu=3.85$). When considering the competency items, it was found that all 4 groups prioritized the competencies on personal attributes, receiving the highest average ($\mu=4.33$), followed by the skill aspect with a high average ($\mu=3.83$) and the third was knowledge, with a high mean ($\mu=3.62$). When considering each aspect, it was found that

In terms of knowledge, the overall mean was at a high level ($\mu=3.62$). The first average is information resources. The average level was high ($\mu=3.99$), followed by technical work. the mean is high ($\mu = 3.90$) and the next rank is Administration, planning and policy, high mean ($\mu=3.73$)

⁴ This article is part of the master degree thesis “Competency of Medical Librarians in Thailand”

⁵ Student of the Master of Arts degree in Information Studies, Faculty of Humanities at Chiang Mai University.

⁶ Asst. Prof. Dr., Library and Information Department, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.

In terms of skills, the overall mean was at a high level ($\mu = 3.83$). The first average is communication. The mean was high level ($\mu = 3.97$), followed by computers and technology. the mean is high ($\mu = 3.90$) and the next rank is in leadership High mean ($\mu = 3.88$)

personal attributes overall, the mean was at a high level ($\mu = 4.33$). The first average is honesty. and adherence to accuracy the mean was high level ($\mu = 4.49$), followed by positive attitude. The mean was at a high level ($\mu = 4.30$) and the next rank was the aspect of being open to new ideas and opinions of others. The mean was high ($\mu = 4.29$).

Keywords: competency, competency of medical librarians, medical librarians

บทนำ

องค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุขเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและมีจำนวนมหาศาล เนื่องจากการขยายองค์ความรู้เดิมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง รวมถึงการเกิดโรคระบาดใหม่ที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่แพทย์จะต้องใช้องค์ความรู้จากประสบการณ์ที่สั่งสมมา รวมถึงองค์ความรู้จากการศึกษาจากบทความ ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีความทันสมัยในการตัดสินใจในการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพสูงสุดในการรักษาผู้ป่วย (ทรงพันธ์ เจริมประยงค์, 2555; เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2557) ซึ่งแหล่งรวบรวม จัดเก็บ และให้บริการสารสนเทศในโรงพยาบาลที่สำคัญ คือ ห้องสมุดของโรงพยาบาล และผู้ที่ทำหน้าที่รวบรวม คัดสรรข้อมูลสารสนเทศด้านการแพทย์ได้อย่างเหมาะสมและตรงกับความต้องการของแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์มากที่สุด คือ ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศทางการแพทย์ในห้องสมุด อันได้แก่ “บรรณารักษ์” ซึ่งเป็นบุคลากรที่อยู่เบื้องหลังในการสนับสนุนให้การรักษาผู้ป่วยประสบความสำเร็จ บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานบริการสารสนเทศทางการแพทย์ในห้องสมุดด้านการแพทย์จำเป็นต้องต้องมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมและจำเป็นต้องมีการพัฒนาตัวเองให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (สุรัสวดี ดิษฐสกุล, 2556) นอกจากบรรณารักษ์ต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านบรรณารักษศาสตร์แล้ว จากภาระงานการให้บริการสารสนเทศเฉพาะทางการแพทย์ทางดังกล่าวจึงทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่เฉพาะเจาะจงแตกต่างจากบรรณารักษ์ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ เนื่องจากเป็นห้องสมุดเฉพาะที่เรียกว่า ห้องสมุดทางการแพทย์

ห้องสมุดทางการแพทย์ หมายถึง ห้องสมุดที่ออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือแพทย์ นักเรียน ผู้ป่วย นักวิจัยทางการแพทย์ โดยจัดเก็บ รวบรวม ค้นหาทรัพยากรสารสนเทศด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนา หรือประเมินการดูแลผู้ป่วย ห้องสมุดทางการแพทย์ส่วนใหญ่มักจะพบในโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ องค์กร และสมาคมทางด้านการแพทย์ (Medical Library Association, 2017) อาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดทางการแพทย์ เป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรที่ทำหน้าที่นั้นให้บริการทรัพยากรสารสนเทศของหน่วยงานโดยเฉพาะ โดยโรงพยาบาลแต่ละประเภทมีจำนวนบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดแตกต่างกันไป หากห้องสมุดที่มีขนาดใหญ่ เช่น ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์จะมีบรรณารักษ์มากกว่าหรือเท่ากับ 2 คนขึ้นไป ส่วนห้องสมุดที่มีขนาดเล็ก เช่น ห้องสมุดศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกและห้องสมุดโรงพยาบาลพบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่มีบรรณารักษ์เพียง 1 คน ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานรับผิดชอบภาระงานทั้งหมดของห้องสมุด (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2560; สำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท, ม.ป.ป.)

การที่บรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงพยาบาลจะให้บริการแก่ผู้ใช้ในห้องสมุดของโรงพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นได้นั้นจะต้องมี “สมรรถนะ (Competency)” ในการให้บริการแก่ผู้ใช้ที่ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ คือ ที่เป็นความรู้เฉพาะด้านของบุคคล โดยมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอย่างไม่หยุดนิ่ง รวมถึงสามารถถ่ายทอดและปฏิบัติงานด้านบรรณารักษ์ได้อย่างเป็นระบบแบบแผน (2) ทักษะ คือ สิ่งที่บุคคลสามารถกระทำได้ และหากมีการฝึกปฏิบัติเป็นประจำจะเกิดความชำนาญ

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาลควรมีทักษะพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริมงานบริการ และการจัดบริการสารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และ (3) คุณลักษณะส่วนบุคคล คือ ระดับของความรู้สึกรู้สึกที่เกี่ยวกับสภาพทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง บุคคลอื่น และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หากผู้ปฏิบัติงานมีทั้ง 3 ด้านดังกล่าว อย่างนี้จะส่งผลให้การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากที่สุด (McClelland, 1973; ; Boyatzis, 1982; Parry, 1997; จิรประภา อัครบวร, ม.ป.ป.; ชัจจ์จันต์ ธรรมจินดา, 2553; ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2554; พันพันธ์ ปิลกศิริ, 2556; ประภาพร พิมพ์พาศรีภิรมย์, 2563; สุพารณ ทาจิตต์, 2563)

ผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางด้านการแพทย์ในประเทศแคนาดา อิหร่าน ออสเตรเลีย ปากีสถาน และญี่ปุ่น พบว่าในประเทศดังกล่าวมีการให้ความสำคัญกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ทางด้านการแพทย์เป็นอย่างมาก รวมถึงมีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางด้านการแพทย์ เพื่อให้ห้องสมุดทางด้านการแพทย์และบรรณารักษ์มีประสิทธิภาพในการให้บริการสารสนเทศแก่บุคลากรทางด้านการแพทย์เพื่อตัดสินใจเรื่องการรักษาผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล และเพิ่มพูนความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ส่งผลให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Medical Library Association, 2008; Ullah, Ameen, & Bakhtar, 2011; Ullah & Anwar, 2013) นอกจากนี้ยังพบว่าสมาคมห้องสมุดทางด้านการแพทย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (MLA – Medical Library Association) ได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานห้องสมุดด้านการแพทย์ไว้ 6 ด้านต่อไปนี้ (1) การให้บริการข้อมูลสารสนเทศทางด้านการแพทย์ (2) การเข้าถึงข้อมูลทางด้านการแพทย์ (3) บุคลากรได้รับการฝึกอบรมพัฒนาวิชาชีพ (4) การจัดการและการเป็นภาวะผู้นำ (5) ส่งเสริมเรื่องของการแพทย์เชิงประจักษ์และการวิจัย (6) สร้างความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กร (Medical Library Association, 2008; สุรัสวดี ดิษฐสกุล, 2556; เทอดศักดิ์ ไม่เท่าทอง, 2557)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์จำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างจากบรรณารักษ์ทั่วไป เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการของห้องสมุดทางด้านการแพทย์เป็นบุคลากรทางด้านการแพทย์ที่เป็นวิชาชีพเฉพาะทาง ยิ่งไปกว่านั้นการใช้เนื้อหา (Contents) ทรัพยากรสารสนเทศในสาขาวิชาที่เฉพาะเจาะจงทางด้านการแพทย์นั้นส่งผลถึงความรู้ความสามารถในการดำเนินงานทุกด้านของห้องสมุด ได้แก่ งานการบริหาร งานเทคนิคและงานบริการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศทางการแพทย์ในห้องสมุดด้านการแพทย์ในประเทศไทยเพื่อให้ได้ความชัดเจนของสมรรถนะที่จำเป็นในการให้บริการสารสนเทศแก่บุคลากรทางการแพทย์ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งคาดว่าจะผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร และการพัฒนาบุคลากร รวมถึงการจัดการเรียนการสอนทางด้านบรรณารักษศาสตร์อันจะนำไปสู่คุณภาพ ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพในการปฏิบัติงานเฉพาะทางของบรรณารักษ์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษาการให้ความสำคัญด้านสมรรถนะ ประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คาดว่าผลการศึกษานี้สามารถใช้ได้ดังนี้

- 1) เป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์ของประเทศไทยในอนาคต
- 2) เป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์เพื่อการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงาน
- 3) เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศทางการแพทย์ในห้องสมุดให้เป็นไปตามมาตรฐานต่อไป
- 4) สถาบันทางการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1) บรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ คือ ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดทางการแพทย์ในปี พ.ศ. 2563-2564

2) สมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่

2.1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล โดยมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง สามารถถ่ายทอดและปฏิบัติงานด้านบรรณารักษ์ได้อย่างเป็นระบบแบบแผน ประกอบด้วยทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร การวางแผน และนโยบาย ด้านเทคนิค ด้านการบริการ ด้านการแพทย์เชิงประจักษ์ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านกฎหมาย ด้านการวิจัยทางการแพทย์ และความรู้เฉพาะสาขาวิชาทางการแพทย์

2.2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่บุคคลกระทำได้ และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ บรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์ควรมีทักษะพื้นฐานที่ช่วยส่งเสริมงานบริการ และการนำส่งบริการสารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การจัดการสารสนเทศ การสื่อสาร การเป็นภาวะผู้นำ และการออกแบบและวางแผนการบริการ

2.3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes) คือ ระดับของความรู้สึนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย

ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะคิดเชิงบวก ความกระตือรือร้น มุ่งสู่ความสำเร็จ การเปิดรับแนวคิดใหม่และความคิดเห็นของผู้อื่น ความซื่อสัตย์ และการยึดมั่นในความถูกต้อง

ทบทวนวรรณกรรม/ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมรรถนะ คือ สิ่งที่เป็นของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้หรืองานที่ได้รับมอบหมาย โดยประกอบไปด้วย 1) ความรู้ (Knowledge) ที่ เป็นความรู้เฉพาะด้านของบุคคลนั้น ๆ ที่ ได้จากการเรียน อบรม หรือสัมมนา เป็นต้น 2) ทักษะ (Skills) เป็นสิ่งที่บุคคลนั้นกระทำซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องและฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ และ 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attribute) เป็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางจิตใจที่มีต่อตนเองและผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (Woodruffe, 1993; Hoffmann, 1999; จิรประภา อัครบวร, ม.ป.ป.; ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2547; ขจรศักดิ์ ศิริมัย, 2554)

ห้องสมุดด้านการแพทย์ หมายถึง ห้องสมุดเฉพาะประเภทหนึ่งที่รวบรวม และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเป็นแหล่งให้บริการอ่านหนังสือ เพื่อการพักผ่อนของผู้ป่วย และจะพบเห็นห้องสมุดทางการแพทย์ในโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ รวมถึงสมาคมทางการแพทย์ (Medical Library Association, 2017)

ห้องสมุดทางการแพทย์สามารถแบ่งออกได้ทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ 1) ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ เป็นห้องสมุดที่สังกัดในโรงพยาบาล เป็นห้องสมุดโรงพยาบาลในมหาวิทยาลัย และห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์หรือวิทยาลัยแพทยศาสตร์ต่าง ๆ 2) ห้องสมุดของโรงพยาบาลศูนย์แพทยศาสตร์ศึกษาชั้นคลินิก ศูนย์แพทยศาสตร์ศึกษาชั้นคลินิกจะตั้งอยู่ในโรงพยาบาลทั้งโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลศูนย์บางแห่งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และ 3) ห้องสมุดโรงพยาบาล เป็นห้องสมุดที่สังกัดของโรงพยาบาลทั้งโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลศูนย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2560; สำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท, ม.ป.ป.)

บรรณารักษ์เป็นอาชีพที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด โดยเป็นผู้ที่คัดเลือก จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และนำมาให้บริการ รวมถึงการให้คำแนะนำ ปรีกษา อบรมที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังนั้นบรรณารักษ์จึงต้องมีสมรรถนะที่จำเป็นจึงจะสามารถทำงานต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดให้ได้คุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด และบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานกับสารสนเทศเฉพาะทางโดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศที่เฉพาะเจาะจงด้านการแพทย์รวมถึงสาขาที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะจึงแตกต่างไปจากบรรณารักษ์ทั่วไป อาทิ การจัดการสารสนเทศด้านทางแพทย์ เช่น การลงรายการบรรณานุกรมแบบ NLM การให้หัวเรื่องทางการแพทย์ (MeSH) การแพทย์เชิงประจักษ์ การวิจัยทางการแพทย์ การเขียนบรรณานุกรมแบบแวนคูเวอร์ เป็นต้น (สำนักงาน

ปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข, 2535; ทรงพันธ์ เจริมประยงค์, 2555; สมรักษ์ สหพงศ์, 2551; สุรัสวดี ดิษฐสกุล, 2556; Cooper & Janet, 2013)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสมรรถนะของบรรณารักษ์ทางการแพทย์ของต่างประเทศสามารถสรุปสมรรถนะหลักประกอบด้วย 3 ด้าน (Marshall et al., 2012; เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง, 2557; สุรัสวดี ดิษฐสกุล, 2556; Medical Library Association, 2008; ALIA, 2018; MLA, 2017; Abotalebi & Biglu, 2017; Miura, 2019; Ullah & Anwar, 2013; Canadian Association of Research Libraries, 2010) ดังนี้ **1) ด้านความรู้ (Knowledge)** หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านสามารถถ่ายทอดและปฏิบัติงานด้านบรรณารักษ์ได้อย่างเป็นระบบแบบแผน ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านการบริหาร การวางแผน และนโยบาย ความรู้ด้านเทคนิค ความรู้ด้านการบริการ ความรู้ด้านการแพทย์เชิงประจักษ์ ความรู้ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ความรู้ด้านกฎหมาย ความรู้ด้านการวิจัยทางการแพทย์ ความรู้เฉพาะสาขาวิชาทางการแพทย์ **2) ด้านทักษะ (Skill)** หมายถึง สิ่ง que บุคคลกระทำได้และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ทักษะการจัดการสารสนเทศ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นภาวะผู้นำ ทักษะการออกแบบและวางแผน **3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes)** หมายถึง ระดับของความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ทศนคติเชิงบวก ความกระตือรือร้น มุ่งสู่ความสำเร็จ การเปิดรับแนวคิดใหม่และความคิดเห็นของผู้อื่น ความซื่อสัตย์และการยึดมั่นในความถูกต้อง

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรในการวิจัย หน่วยที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลครั้งนี้ คือ องค์กรที่เป็นห้องสมุดด้านการแพทย์ ดังนั้นประชากรในการศึกษานี้จึงได้แก่ ห้องสมุดทางการแพทย์ในประเทศไทย จำนวน 94 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ บรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดด้านการแพทย์ทั้ง 94 แห่ง

2. เครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือโดยใช้แบบสอบถาม ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน สังกัดห้องสมุด ตอนที่ 2 สมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ ซึ่งแบ่งได้ 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์เกี่ยวกับเรื่องของสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์

การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.) ปฏิบัติงานภาควิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบรรณารักษ์ชำนาญการปฏิบัติงานห้องสมุดคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามให้มีความถูกต้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ โดยแบบสอบถามได้ค่า IOC เท่ากับ 0.68 ซึ่งพบว่า ค่าความสอดคล้องที่ได้มากกว่า 0.5 สามารถใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับบรรณารักษ์ห้องสมุดสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ องค์กรที่เป็นห้องสมุดด้านการแพทย์ จำนวน 94 แห่ง ผู้วิจัยได้ทำการจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือส่งจากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงห้องสมุดด้านการแพทย์ในประเทศไทย เพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลประชากร โดยได้ส่งแบบสอบถามไปแต่ละ 1 ชุด ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2563 – มกราคม 2564 และติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับกลับมา โดยติดต่อประสานงานเพื่อขอจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยรับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.84

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามเรื่องสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์ประเทศไทย โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1. สถานภาพส่วนตัวผู้ให้ข้อมูล

บรรณารักษ์ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 86 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 77 คน (ร้อยละ 72.38) และเป็นเพศชาย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 10.34) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 30.20) รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5 ปี และ 11 – 15 ปี จำนวน 18 คนเท่ากัน (ร้อยละ 20.90) 5 – 10 ปี จำนวน 13 คน (ร้อยละ 15.10) และ 16 – 20 ปี จำนวน 11 คน (ร้อยละ 12.80) ผลการศึกษาฝ่ายงานของบรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถามผู้ให้ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติทุกงาน จำนวน 42 คน (ร้อยละ 48.80)

รองลงมาคือ ฝ่ายงานบริการ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 23.20) ฝ่ายงานเทคนิค จำนวน 13 คน (ร้อยละ 15.10) และฝ่ายงานบริหาร จำนวน 11 คน (ร้อยละ 12.80)

2.2 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ต่อสมรรถนะบรรณารักษ์ทางการแพทย์

ตารางที่ 1 แสดงการให้ความสำคัญสมรรถนะด้านความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ จำแนกตามกลุ่มงานที่รับผิดชอบ

ข้อ	รายการสมรรถนะด้านความรู้	ค่าเฉลี่ยรวม (N=86)		
		μ	S.D.	แปลผล
1.1	ด้านการบริหาร การวางแผน และนโยบาย	3.73	0.889	มาก
1.2	ด้านงานเทคนิค	3.90	0.730	มาก
1.3	ด้านการบริการ	3.51	0.814	มาก
1.4	ด้านการแพทย์เชิงประจักษ์	2.93	1.092	ปานกลาง
1.5	ด้านทรัพยากรสารสนเทศ	3.99	0.877	มาก
1.6	ด้านกฎหมาย	3.53	0.931	มาก
1.7	ด้านการวิจัยทางการแพทย์	3.47	0.975	ปานกลาง
1.8	ความรู้เฉพาะสาขาวิชาทางการแพทย์	3.43	0.959	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		3.62	0.721	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมบรรณารักษ์ให้ความสำคัญสมรรถนะด้านความรู้ ทั้ง 8 ด้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.62$) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.99$) รองลงมาคือ ด้านงานเทคนิค ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.90$) และอันดับถัดมา คือ ด้านการบริหาร การวางแผน และนโยบายค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.73$)

จากผลการวิจัยที่พบว่าบรรณารักษ์ผู้ให้ข้อมูลให้เห็นว่าความรู้ด้านทรัพยากรสารสนเทศ (ประกอบไปด้วย ทรัพยากรสารสนเทศด้านการแพทย์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการแพทย์ ฐานข้อมูลทางด้านการแพทย์ และ Open access ทางด้านการแพทย์) มีความสำคัญอันดับแรก เนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศเป็นหัวใจของสถาบันสารสนเทศ และการจัดบริการสารสนเทศจะมีคุณภาพได้นั้นสืบเนื่องมาจากการมีทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของรับบริการ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ เทอดศักดิ์ ไม่เท่าทอง (2557) ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาลส่วนใหญ่มีความคาดหวัง

อันดับแรกในการจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศ และสอดคล้องกับทรงพันธ์ เจริมประยงค์ (2555) ที่พบว่า แพทย์ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจของบรรณารักษ์คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ให้ความสำคัญของความรู้ด้านการแพทย์เชิงประจักษ์ในระดับปานกลาง ($\mu=2.93$) ความรู้เฉพาะสาขาวิชาทางด้านการแพทย์ในระดับปานกลาง ($\mu=3.43$) และการวิจัยด้านการแพทย์ ในระดับปานกลาง ($\mu=2.93$) ทั้งนี้เนื่องจาก บรรณารักษ์ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (จำนวน 42 คน ร้อยละ 48.80) ทำหน้าที่ปฏิบัติงานทุกงานในห้องสมุดเพียงคนเดียว (มีบทบาทหน้าที่ในการทำงานทั้ง 3 งาน ได้แก่ งานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ) ดังนั้นจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานที่เฉพาะเจาะจงทางด้านการแพทย์เท่าที่ควร

ตารางที่ 2 แสดงภาพรวมการให้ความสำคัญของสมรรถนะด้านทักษะของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์จำแนกตามกลุ่มงานที่รับผิดชอบ

ข้อ	รายการสมรรถนะด้านทักษะ	ค่าเฉลี่ยรวม		
		μ	S.D.	แปลผล
2.1	คอมพิวเตอร์&เทคโนโลยี	3.90	0.749	มาก
2.2	การจัดการสารสนเทศ	3.64	0.823	มาก
2.3	การสื่อสาร	3.97	0.723	มาก
2.4	การเป็นภาวะผู้นำ	3.88	0.822	มาก
2.5	การออกแบบและวางแผนการบริการ	3.86	0.781	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		3.83	0.722	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญสมรรถนะด้านทักษะในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.83$) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านการสื่อสาร ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.97$) รองลงมาคือ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.90$) และอันดับถัดมา คือ ด้านการเป็นภาวะผู้นำ ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=3.88$)

จากการที่บรรณารักษ์ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าทักษะด้านการสื่อสาร (ประกอบไปด้วย การพูด การสื่อสารด้วยภาษากาย การเขียน การสื่อสารโดยระบบคอมพิวเตอร์ เช่น e-mail, website, social media การตอบคำถามทางด้านการแพทย์ และการสอน การนำเสนอ และการนำชม) มีความสำคัญอันดับแรก ทั้งอาจเนื่องจากการสื่อสารที่ดีช่วยให้เราสามารถแสดงถึงการส่งสารให้กับผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบ่งบอกถึงความชัดเจน และความเข้าใจง่ายในการอธิบายงาน กิจกรรมการทำงานให้กับผู้ใช้บริการ หรือเพื่อนร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิจัยด้านทักษะการสื่อสารดังกล่าวไม่สอดคล้องกับ

งานวิจัยของบุษราภรณ์ อัครนิธิยานนท์ (2545) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้บริหาร และบรรณารักษ์ต่อความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ โดยคาดหวังเรื่องการสื่อสารของบรรณารักษ์ อยู่ในระดับปานกลางซึ่งแตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้ที่ให้ความสำคัญด้านการสื่อสารในระดับมาก และให้ความสำคัญด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่ให้ความสำคัญในระดับรองลงมา และพบว่าผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพันธ์ เจริมประยงค์ (2555) ที่กล่าวไว้ว่าบรรณารักษ์ทางด้านการแพทย์ควรสามารถใช้เทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการได้ โดยสามารถตอบคำถามผ่านทางจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ หรือให้สารสนเทศบนเว็บไซต์ของห้องสมุดได้

ตารางที่ 3 แสดงการให้ความสำคัญของสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์จำแนกตามกลุ่มงานที่รับผิดชอบ

ข้อ	รายการสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ยรวม		
		μ	S.D.	แปลผล
3.1	ทัศนคติเชิงบวก	4.30	0.674	มาก
3.2	ความกระตือรือร้นมุ่งสู่ความสำเร็จ	4.25	0.704	มาก
3.3	การเปิดรับแนวคิดใหม่และความคิดเห็นของผู้อื่น	4.29	0.640	มาก
3.4	ความซื่อสัตย์ และการยึดมั่นในความถูกต้อง	4.49	0.621	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.33	0.609	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญสมรรถนะด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอันดับแรก คือ ด้านความซื่อสัตย์ และการยึดมั่นในความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu=4.49$) รองลงมาคือ ด้านทัศนคติเชิงบวก ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.30$) และอันดับถัดมาคือ ด้านการเปิดรับแนวคิดใหม่และความคิดเห็นของผู้อื่น ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.29$)

การที่บรรณารักษ์ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญมากที่สุดด้านความซื่อสัตย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากบุคคลมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ส่งผลในเรื่องของความไว้วางใจของเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานร่วมกัน และส่งผลต่องานที่ปฏิบัติโดยได้รับความไว้วางใจรับผิดชอบที่มีความสำคัญ และส่งผลต่อกิจกรรมซึ่งจะนำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาบรรณของบรรณารักษ์ (2552) ที่กล่าวไว้ว่าบรรณารักษ์ควรมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพของตนเอง โดยการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายด้วยความซื่อสัตย์และควรมีจรรยาบรรณต่อผู้ใช้ โดยคำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ใช้ก่อน

นอกจากนั้นควรมีจรรยาบรรณต่อเพื่อนร่วมงาน ที่ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รักษามิตรภาพ ทั้งภายในองค์กรและภายนอกที่ร่วมวิชาชีพเดียวกัน

จากผลการศึกษาความเห็นในภาพรวมของบรรณารักษ์ห้องสมุดด้านการแพทย์ พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเรื่องของสภาพจิตใจที่อยู่ในส่วนลึกยากต่อการฝึกสอน หรือฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ ดังนั้น บุคคลใดมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่โดดเด่นย่อมเป็นเรื่องที่ดีที่จะสามารถควบคุมอารมณ์ และควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงานให้ไปในทิศทางที่ดี ไม่กระทบต่อการทำงาน รวมถึงองค์กรอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สุขรวัย (2558) ที่ศึกษาสมรรถนะของนักวิชาชีพสารสนเทศในการปฏิบัติงานบริการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุด มหาวิทยาลัยวิจัยไทย พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มนักวิจัย กลุ่มนักวิชาชีพสารสนเทศ และกลุ่มผู้บริหารห้องสมุดให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนบุคคลมากที่สุดเป็นอันดับแรกเช่นกัน เมื่อแยกเป็นรายข้อให้ความสำคัญเรื่องทัศนคติที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรณูกา สันติ (2565) ที่ศึกษาเรื่อง สมรรถนะการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย พบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ที่มีต่อสมรรถนะการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย ให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านคุณลักษณะมากที่สุดเช่นเดียวกัน เมื่อแยกเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง ของ ขจรศักดิ์ ศิริมัย (2554) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นส่วนที่อยู่ใต้น้ำ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ลึกภายในจิตใจของบุคคลสามารถส่งผลต่อบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ภาพพจน์ที่รับรู้ตัวเอง อุปนิสัย และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่ยากต่อการวัดและพัฒนา ดังนั้นหากบุคคลมีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ดีก็จะส่งผลที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาพบว่าบรรณารักษ์ให้ความสำคัญด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมากที่สุด ดังนั้น หากมีการรับสมัครบรรณารักษ์ในหน่วยงานของท่านผู้บริหารควรคำนึงถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นเรื่องของจิตใจ พฤติกรรม และจิตใจสำนึกในตัวของแต่ละบุคคลที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงาน ส่วนเรื่องของทักษะและความรู้ สามารถเรียนรู้ และฝึกฝนจากการปฏิบัติงานในมีคุณภาพได้ และผู้บริหารยังสามารถใช้ผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการกำหนดการรับสมัครบรรณารักษ์ของหน่วยของตนเอง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งถัดไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางด้านการแพทย์เท่านั้น ยังไม่รวมห้องสมุดที่เป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการแพทย์ เช่น ห้องสมุดพยาบาล ห้องสมุดเภสัชศาสตร์

ห้องสมุดเทคนิคการแพทย์ เป็นต้น รวมถึงสมาคมต่าง ๆ ทางด้านการแพทย์ที่เกี่ยวข้อง หากผู้วิจัยท่านอื่นสนใจศึกษาเพิ่มเติมสามารถศึกษาเพิ่มเติม และนำการศึกษานั้นมาเปรียบเทียบกับห้องสมุดทางด้านการแพทย์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการศึกษาสมรรถนะของบรรณารักษ์ทางด้านการแพทย์ในมุมมองของผู้ใช้บริการ และผู้บริหาร เกี่ยวกับความคาดหวังในสมรรถนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดทางด้านการแพทย์

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2554). *เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสมรรถนะ*. <http://competency.rmutp.ac.th/wp-content/uploads/2011/01/aboutcompetency.pdf>
- จิรประภา อัครบวร. (2556, 22 พฤษภาคม). *Competency คืออะไรกันแน่*. <http://www.pcc.kmitl.ac.th/person/library/know/whatisCompetency.pdf>.
- ซัจจันันต์ ธรรมจินดา. (2553). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์ แผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์และการนำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ*. สถาบันดำรงราชานุภาพ. http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b15_53.PDF
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ทิพวรรณ สุขรว. (2558). *สมรรถนะของนักวิชาชีพสารสนเทศในการปฏิบัติงานบริการสนับสนุนการวิจัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]*. CMUDC. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:122878>
- ทรงพันธ์ เจริมประยงค์. (2555). *บริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการแพทย์เชิงประจักษ์: กรณีศึกษาศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิวท์*. *EAU HERITAG*, 6(2), 10-19. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSci/article/view/25715/21839>
- เทอดศักดิ์ ไม้เท่าทอง. (2557). *บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศทางสุขภาพสำหรับผู้ให้บริการสุขภาพ [วิจัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]*. SWU IR. https://ir.swu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/3495/2/Therdsak_%20M_R448311.pdf
- บุษราภรณ์ อัครนิธยานนท์. (2545). *ความคิดเห็นและความคาดหวังของผู้บริหารและบรรณารักษ์ต่อความสามารถของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]*. NRCT. <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/138596>
- ประภาพร พิมพ์พาศรีภิรมย์. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะบรรณารักษ์วิชาชีพตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งมหาวิทยาลัยราชภัฏด้วยกระบวนการจัดการความรู้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]*. ARIT RMU. <http://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2563/M129736/Pimpasripirom%20Prapaporm.pdf>

- พนัสนิธิ์ ปิลกศิริ. (2556). ความคาดหวังของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งของบรรณารักษ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. CHULAPEDIA.
<http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php?title=ความคาดหวังของผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่อสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งของบรรณารักษ์&redirect=no>
- เรณูภา สันธิ. (2565). สมรรถนะการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวิจัยไทย [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพาภรณ์ ทาจิตต์. (8-9, มกราคม, 2563). การพัฒนาสมรรถนะสำหรับบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ PULINET ครั้งที่ 10 : Library Transformation in a Disrupted World*, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุรัสวดี ดิษฐสกุล. (2556). ทางรอดของห้องสมุดทางการแพทย์: บรรณารักษ์และสมรรถนะที่คาดหวังกับบทบาทใหม่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มแก่วิชาชีพ. *วารสารห้องสมุด*, 57(2), 7-19. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_bulletin/article/view/134513
- สมรักษ์ สหพงศ์. (2551). บทบาทและความรู้ความสามารถของนักสารสนเทศทางการแพทย์ ในกระบวนการเวชปฏิบัติเชิงประจักษ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. NRCT.
<https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/236477>
- สำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท. (ม.ป.ป.). *ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกทั่วประเทศ*. CPIRD ADMIN. <https://sites.google.com/cpird.in.th/appcpird/home>
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2535). *แนวทางปฏิบัติงานโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป*. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2560, 31 มกราคม). *ข้อมูลพื้นฐานโรงพยาบาลของรัฐสังกัดกระทรวงสาธารณสุขปีงบประมาณ 2558 ณ มกราคม 2560*. กองบริหารการสาธารณสุข.
<https://phdb.moph.go.th/main/index/downloadlist/57/0>
- Abotalebi, P., & Biglu, M. H. (2017). Identification of Competencies for Professional Staff of Academic Medical Libraries in Iran. *Scientific Research*, 4(6), 1-13. https://www.scirp.org/pdf/OALibJ_2017060614502991.pdf
- ALIA. (2018). *HLA Competencies 2018*. <https://read.alia.org.au/alia-hla-competencies>

- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. John Wiley & Sons.
- Canadian Association of Research Libraries. (2010). *Core competencies for 21st century CARL librarians*. https://www.carl-abrc.ca/doc/core_comp_profile-e.pdf.
- Cooper, I. D., & Crum, J. A. (2013). New activities and changing roles of health sciences librarians: a systematic review, 1990–2012. *Journal of the Medical Library Association: JMLA*, 101(4), 268-277. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3794682/>
- Hoffmann, T. (1999). The meanings of competency. *Journal of european industrial training*, 23(6), 275-285.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for Competence rather than Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Medical Library Association. (2007). *Professional Competencies*. <https://www.mlanet.org/page/competencies>.
- Medical Library Association. (2017). *Medical Library Association Competencies for Lifelong Learning and Professional Success 2017*. https://www.mlanet.org/p/cm/ld/fid=1217?fbclid=IwAR1SWKn9HPyY4dK4mbv3cJ6t5sW-QVHAEZx7Tr-AMFKifLXNckX8i61_jJw
- Miura, T. (2019). The Japan Library Association. *INTERNATIONAL JOURNAL OF LIBRARIANSHIP*, 4(2), 123-128.
- Parry, S. B. (1996). The Quest for Competencies. *Training*, 33(7), 48-54.
- Ullah, M., Ameen, K., & Bakhtar, S. (2011). Professional activities, needed competencies and training needs of medical librarians in Pakistan. *Education for Information*, 28(2-4), 115-123.
- Ullah, M., & Anwar, M. A. (2013). Developing competencies for medical librarians in Pakistan. *Health Information & Libraries Journal*, 30(1), 59-71.
- Woodruffe, C. (1993). What is meant by a competency?. *Leadership & organization development journal*, 14(1), 29-36.